

Snøskred – dødsulykke – Sydalsfjellet, Lofoten, 01.04.2018

Denne rapporten baserer seg på skriftlig rapport fra to IFMGA tindevegledere.

1. Generelt.

2 personer var på ski-/topptur. 1 person ble tatt av skredet og ble helt begravd under 1 meter snø. Han ble funnet av den organiserte redningstjenesten med sender/mottaker. Personen døde.

2. Ulykkesoppsummering

Ulykken skjedde i Sydalsfjellet på Austvågøya i Lofoten; se fig.1, fig.2 og fig.3

Fig.1 Oversiktskart med skredlokaliteten angitt med sort flagg (hentet fra regObs)

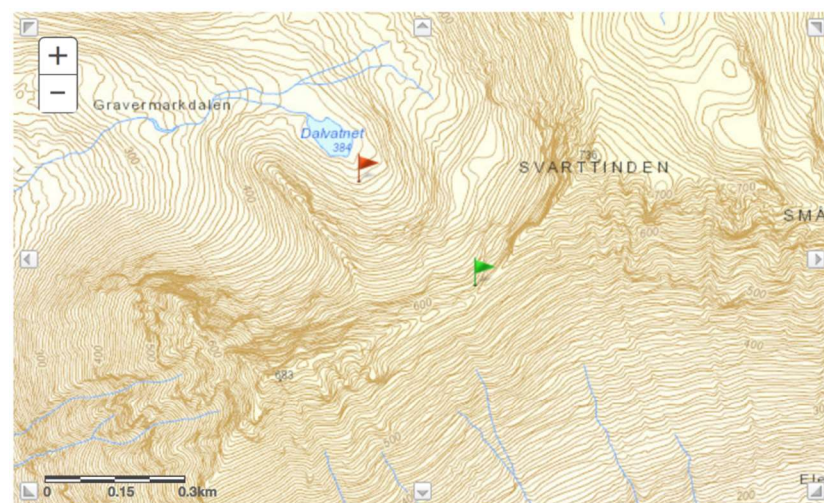

Fig.2. Utbredelse av skredet angitt med grønn og rød vimpel.

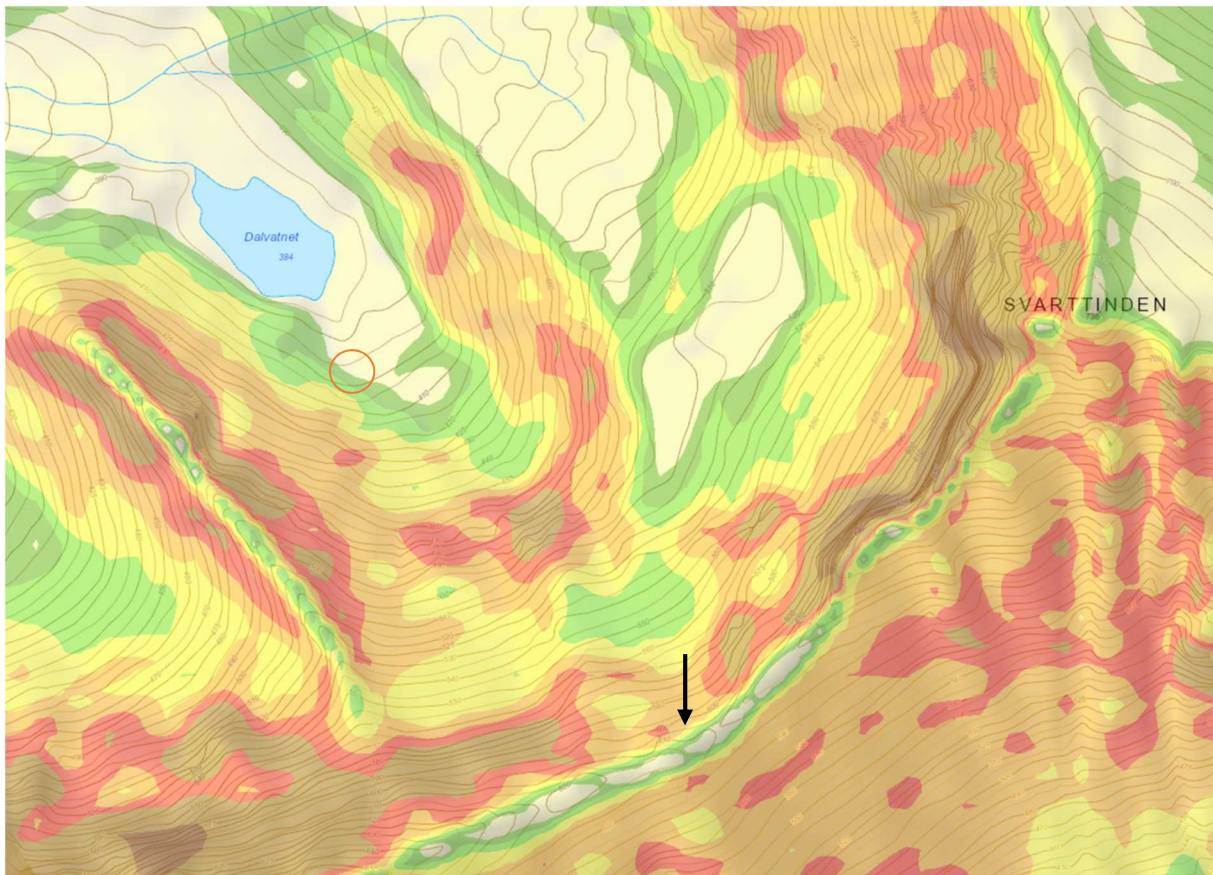

Fig.3. Bratthetskart over skredlokalitet. Pil viser løснеområde og rød ring viser funnsted av den skredtatte

Skikjører kjører fra toppen av ryggen, og løser ut et skred i andre sving i henget. Han blir dratt ned henget, mesteparten av skredmassene stopper i en liten forsenkning under henget. Skredtatte blir dratt med videre og utløser et nytt skred i henget under. Dette generer nye skredmasser som begraver skikjører.

Turkamerat observerer fra toppen av Sydalsfjellet, et stykke unna og ca. 100 høydemeter høyere. Han varsler nødetatene ca. kl 16.50. Han får beskjed om å bli på stedet og ikke ta seg inn i skredet. Skredtatte blir funnet kl. 18.40 av hjelpemannskaper fra Skredgruppa i Svolvær. Se detaljer under.

3.Redningoppsummering:

Skredgruppa ble varslet kl 17.22, de møter opp på Gravermark. Luftambulans og SeaKing ankommer etterhvert. Det blir gjort et søk fra lufta og det blir gjort utslag på sender/mottaker i nedre del av skredet. Forholdene blir vurdert som svært utfordrende, og det blir besluttet å sette inn to mann fra Skredgruppa i skredet. Det blir raskt gjort funn og utgraving blir igangsatt. Skredtatte blir funnet på ca. 1 meter, med frie luftveier, men ikke luftlomme. Skredtatte har ligget begravd under snøen i ca. 1 time og 40 minutter. Det blir igangsatt gjenopplivingsforsøk, men dette blir avsluttet av lege på stedet etter 40 minutter. Skredtatte blir hentet av Seaking og hjelpemannskaper blir løftet ut av skredet. Turkamerat ble hentet av Seaking.

4.Aktuelt skredvarsel for region Vesterålen/Lofoten 01.04.18:

<http://www.varsom.no/snorskredvarsling/varsel/Lofoten%20og%20Vesterålen/2018-04-01>

Publisert: 31.03.2018 kl. 15.42

Krevende forhold med vedvarende svake lag og nysnø. Fravær av faretegn betyr ikke at det er trygt. Konservative turer anbefales.

Skredproblem og ferdselsråd

Nysnøflak

Nedføyket svakt lag med nysnø

Unngå bratte heng og terrengfeller under og etter snøfallet til nysnoen har stabilisert seg. Skredproblemet finnes overalt hvor det ligger mye nysnø i bratt terreng. Se etter nysnø som binder seg sammen til myke flak og sprekker opp eller fester seg dårlig til den eldre snøen under. Snø som sprekker opp rundt skiene/brettet er et typisk faretegn.

Skredtype:
Skredstorrelse:
Utløsningsårsak:
Utbredelse:
Sannsynlighet:

Flakskred
2 - Små
Liten tilleggsbelastning
Mange bratte heng
Mulig

Vedvarende svakt lag

Kantkommet snø under skarelag

Unngå ferdsel i skredterreng og i utløpsområder. Det er størst sjanse for å løse ut skred der snødekket er tynt, nær rygger og framstikkende steiner. Fjernutløsning er sannsynlig. Det krever mye kunnskap å gjenkjenne svake lag i snødekket. Drønnelyder og skytende sprekker er tydelige tegn, men fravær av slike tegn betyr ikke at det er trygt. Vær ekstra forsiktig etter snøfall eller vind og i perioder med temperaturstigning.

Skredtype:
Skredstorrelse:
Utløsningsårsak:
Utbredelse:
Sannsynlighet:

Flakskred
3 - Middels
Liten tilleggsbelastning
Noen bratte heng
Mulig

Skredfarevurdering

Et vedvarende svake laget av kantkorn er fortsatt aktivt og kan påvirkes av en enkelt skikjører på tur. Fravær av faretegn, som ferske skred, drønn og skytende sprekker er ikke et tegn på trygge forhold. Det kommer noe mer snø i byger. Mengdene varierer etter hvor bygene treffer og slipper snøen. Vedvarende svakt lag og litt påfyll av snø gjør at skredproblemene holdes vedlike og vi regner med at de er tilstede i alle fjellsider. Husk at skispor i et heng ikke er noen garanti for at det er trygt. Ferdsel i fjellet krever både kunnskap og måtehold.

Snødekkeshistorikk

Første del av påskeuken kom 15-20 cm med nysnø, lokalt mer. Inn mot påskaften er det kommet ytterligere 15-20 cm der bygene har truffet. Under den siste snøen ligger fokksnøflak av varierende tykkelse og hardhet. Det er dannet solskare i bratte sørhellingen etter at sola har stått på og nattefrosten har gitt igjenfrysing. Det er svært gode skiforhold mange steder, særlig i slakere terreng og som er skjermet for sol og vind.

Snødekket er komplekst oppbygd med flere vedvarende svake lag som følge av kulde og tørkeperiode i februar-mars. Svakt lag av kantkorn er utbredt, noe som er bekreftet den siste tiden i form av skredaktivitet og drønn. Det er observert nedsnødd/nedføyket overflaterim nede i snødekket, men dette har så langt ikke gitt utslag på stabilitet i snødekket.

Den siste tiden har det vært stor skredaktivitet i hele regionen. Det har vært noen naturlige skred, mange skiløperutløste skred og også fjernutløste skred. Lørdag løste et turløp ut et stort flakskred ved Plian.

Det meldes fortsatt om store drønn fra snødekket utsatte steder.

5. Været i forkant og under hendelsen:

Fjellvær, 01.04.2018

Nedbør 2 - 6 mm i døgnet
Vind Frisk bris fra sørøst, endring til liten kuling fra sørvest om kvelden
Temperatur -9 °C til -2 °C på 700 moh
Skydekke Delvis skyet
Vinden vil variere i retning pga nærgående lavtrykk.

For oppdatert værvarsel se yr.no

Fjellvær, 31.03.2018

Nedbør 2 - 5 mm i døgnet
Vind Frisk bris fra vest
Temperatur -8 °C til -2 °C på 700 moh
Plussgrader Opp til 100 moh om ettermiddagen
Skydekke Skyet
Nedbør og vindvarsel er usikre grunnet nærgående lavtrykk.

For oppdatert værvarsel se yr.no

6. Bilder:

Alle bilder er tatt 2.april, altså dagen etter skredet.

Pilen peker på sporet inn i skredet. Skredtatte blir ført videre ned mot høyre i bildet og løser ut skredet som vises i sol/skygge parti nede i høyre hjørne.

Sirkel markere funnstedet.

Bilde som viser hele skredbanen.

Bilde som viser hele skredområdet

7. Innspill fra IFMGA tindeveglederne:

Vinteren i Lofoten var frem til ulykken spesiell. Etter en snørik start på vinteren frem til jul, var januar til mars preget lite nedbør og en lang kuldeperiode. Dette medførte et noe uvanlig snødekke for regionen med store områder med vedvarende svake lag av kantkorn. Før og i påsken kom det store mengder nysnø som dekket kantkornlaget og dannet ustabile områder med nysnø/fokksnøflak.

Det var svært krevende forhold, med flere ulykker og nesten-ulykker i tiden før og i påsken. Både pga. vedvarende svake lag, men også pga. ustabil nysnø.

Dette skredet løsnet i nysnø som følger av et kollaps innad i nysnøen. I dagene før skredet var det noe vind som medførte at nysnøen pakket seg til flak. Det var på ulykkesdagen et svært godt skiføre og pent vær.

Linjen som ble valgt er ikke en vanlig linje i dette området, men et bratt heng som krever et meget dedikert rutevalg for å komme til. Skikjøreren har gått fra toppen av Sydalsfjellet og ned en svært bratt og utsatt rygg til toppen av hengeget.

Det er ofte mye fristelse når skiføret er godt og været er fint. For brattskikjørere er nysnøflak et skredproblem som kan håndteres til en viss grad og det er ikke en uvanlig problemstilling. Dette vurderes ofte med i samband med sannsynligheten for å løse ut et skred og konsekvensen i terrenget. I dette tilfellet her var nok både størrelse på skredet og konsekvensen i terrenget utslagsgivende for utfallet.

8. Innspill fra Snøskredvarslingen:

Dette er på mange måter en klassiske skredhendelse. Statistikken viser at fleste ulykker skjer 1-3 dager etter at det har vært typisk «skredvær» og ofte på helgedager.

I dette tilfellet hadde det forkant av ulykken vært mye vind som hadde dannet ferske fokksnøflak over nedføyka nysnølag. I tillegg indikerte skredvarselet også et skredproblem 2; vedvarende svakt lag av kantkorn under skare.

Det blir så søndag 1.april, sol og godt vær og folk skal ut på tur. Men fokksnøen har ikke hatt tid til å stabilisere seg! Da er det lettere å belaste og utløse skred i [fokksnøen](#).

Hendelsen viser også hvilken effekt terrenget kan ha på konsekvenser av skredulykker. Her var det i skredbanen en del klippepartier som stikker frem. Disse kan ha bidratt til å gi offeret mekaniske skader under ferdens nedover i skredmassene. Så det er viktig med [god planlegging av turer og konsekvenstenking](#) i forhold til hva skjer hvis en blir tatt av skred her.

Men det er ofte vanskelig å forutse hvilke konsekvenser et evt. skred vil få hvis det løsner. Naturen overrasker mange ganger og medfører følger og hendelser man overhodet ikke hadde tenkt på. Derfor er det i mange tilfeller lurt å legge inn en stor buffer i forhold til sine handlinger. Dagens ferdselsråd anbefalte å holde seg unna bratte heng og terrengfeller. Hvis man likevel velger å gå inn i slikt terreng må en være sikker på at skredproblemet ikke er tilstede i det aktuelle heng.

Skredtatte hadde ski og staver på seg der han ble funnet. Telemarkski som ikke har utløserfunksjon og håndstopper på stavene er svært ugunstig, siden disse virker som et anker i snømassene. I skredterreng anbefaler vi å kjøre uten håndstopper og påse at bindinger kan løse ut.